

BESTUURSVERSLAG 2019

Tryater
Oostersingel 70
8921 GB Leeuwarden

Inleiding

Met dit verslag legt Tryater verantwoording af voor haar activiteiten in 2019. Die verantwoording is in de eerste plaats bedoeld voor de belangrijkste subsidiënten van Tryater: het ministerie van OCW, de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden, maar daarnaast ook voor alle andere belanghebbenden en/of belangstellenden.

In de statuten van de *Fryske Toaniel Stifting Tryater* wordt het doel van Tryater als volgt beschreven: *De Stifting hat as doel profesjoneel teater te meitsjen foar folwoeksenen yn de Fryske taal, en foar jongeren en jeugd yn de Fryske en Nederlânske taal. Dêr folgje fjouwer haaddoelstellingen út:*

1. *Tryater ûntwikkelet en spilet teater foar sawol jeugd, jongeren as folwoeksenen.*
2. *Tryater leveret in bydrage oan in ynspirearjend kultureel klimaat yn de provinsje.*
3. *Tryater biedt mooglikheden foar talintûntwikkeling.*
4. *Tryater biedt in edukatyf programma om har foarstellingen foar jeugd en jongeren hinne en somtiden foar folwoeksenen.*

In het Nederlands is dat:

De stichting heeft als doel professioneel theater te maken voor volwassenen in de Friese taal, en voor jongeren en jeugd in de Friese en de Nederlandse taal. Daar volgen vier hoofddoelstellingen uit:

1. *Tryater ontwikkelt en speelt theater voor zowel jeugd, jongeren als volwassenen.*
2. *Tryater levert een bijdrage aan een inspirerend cultureel klimaat in de provincie.*
3. *Tryater biedt mogelijkheden voor talentontwikkeling.*
4. *Tryater biedt een educatief programma rond haar voorstellingen voor jeugd en jongeren en soms voor volwassenen.*

2019 wordt naast bijzondere voorstellingen en allerlei verschillende talentontwikkelingsactiviteiten gekenmerkt door de aangekondigde komst van een nieuwe artistiek directeur die samen met de zakelijk directeur, een nieuwe artistiek leider voor het jeugdtheater en een nieuwe dramaturg het beleidsplan heeft geschreven voor de volgende vierjarige beleidsperiode. Met ingang van seizoen 20/21 zal Tatiana Pratley de rol van artistiek directeur op zich nemen, wordt Karlijn Kistemaker artistiek leider jeugd en zal Nina Thunnissen als vaste dramaturg het artistiek team versterken. Geen van hen is echter nieuw bij Tryater. Onder de artistieke leiding van Ira Judkovskaja doorliep Pratley een meerjarig talentontwikkelingstraject bij Tryater en ontwikkelde zij zich tot vaste gastregisseur. Kistemaker regisseerde meerdere jeugdvoorstellingen. Thunnissen was bij vrijwel alle regies van Pratley als dramaturg betrokken.

Dit verslag bestaat uit twee delen. Het eerste deel – het inhoudelijk jaarverslag – gaat over de artistieke activiteiten: voorstellingen, talentontwikkeling, educatie en internationale samenwerking. Het tweede deel – het zakelijk jaarverslag – gaat over het ‘reilen en zeilen’ van Tryater als organisatie met o.a. aandacht voor prestaties, financiën, gedragscodes, personeel en partners.

Terwijl wij dit verslag schrijven – vanuit onze geïmproviseerde thuiswerkplekken – woedt in onze ‘sector’ en daarbuiten een ongekende crisis die ook voor Tryater grote gevolgen zal hebben. Gevolgen die wij bij het schrijven van dit verslag nog niet volledig kunnen overzien maar die zonder twijfel een aanzienlijk beroep zullen doen op onze financiële reserve en die ons vermogen ons als een goede werkgever/opdrachtgever te gedragen op de proef zullen stellen.

We doen wat we kunnen om het welzijn en de gezondheid van al onze medewerkers (vast of freelance, loondienst of zelfstandig) en uiteraard ons publiek niet verder in gevaar te brengen. Enerzijds worstelen we daarbij met de zorgen die we ons maken over onze kwetsbare familie, vrienden, collega’s, landgenoten, tijdgenoten... terwijl we anderzijds branden van verlangen om waardevol theater te maken dat de mensen afleidt, of juist aan het denken zet... over wat het betekent om juist hier te leven, met deze mensen, in deze tijd.

Leeuwarden mei '20

Ira Judkovskaja
Artistiek directeur-bestuurder

Valentijn Fit
Zakelijk directeur-bestuurder

Deel 1. Inhoudelijk jaarverslag

Het oorspronkelijke activiteitenplan van Tryater voor 2019 hield een reisvoorstelling in, een reprise van een jeugdvoorstelling PO-bovenbouw, een reprise van een jongerenvoorstelling, een nieuwe jeugdvoorstelling voor PO-onderbouw, Skoft&Skiëp met een satelliet en een nieuwe productie op Oerol. Daarnaast zouden er Sneak Previews plaats vinden rondom de interne schrijversopleiding. Tryater heeft deze afspraken ruimschoots voldaan.

Raze om protters was de reisvoorstelling in 2019 waaromheen een uitgebreid verdiepingsprogramma werd gerealiseerd.

Voor PO-bovenbouw werd de voorstelling **Karawane** hernomen.

Bij herneming van jongerenvoorstelling **Skûmbek** werd niet alleen de voorstelling zelf verder verdiept, maar zijn er ook twee verschillende klassenvoorstellingen gemaakt die voorafgaand aan het schouwburgbezoek op de scholen werden aangeboden.

Tatiana Pratley regisseerde de nieuwe 4+ voorstelling **Rûntsje hûntsje**, die met veel succes zowel op scholen in Fryslân als in Groningen speelde.

De satelliet van Skoft&Skiëp en de plannen voor de nieuwe Oerolproductie werden samengevoegd tot een (grotere) coproductie op Oerol **Part Time Paradise**.

Tijdens een gezamenlijk avond lazen de nieuwe schrijvers hun werk voor en deelden hun plannen voor nieuw werk.

Naast deze geplande projecten werden er nog vijf voorstellingen bij Tryater gemaakt.

Een voorstelling op locatie in Leeuwarden: **Trouwfeesten en processen, vuile hoeren, bedriegers, slechte ouders, onnozele kinderen enzovoorts tot in het einde der tijden** geschreven door Arne Sierens, in de regie van Tamara Schoppert.

Een familievoorstelling: **Karlsson fan it dak** in de regie van Tatiana Pratley, een coproductie met Stadschouwburg De Harmonie.

Een locatievoorstelling van Aukje Schaafsma: **Hjir ha ik west**, onder de koepel van Station Noord.

Een 4+ Jeugdvoorstelling: **Duik in het diepe** in coproductie met het keramiekmuseum Princessehof. (De voorstelling werd in een van de tentoonstellingsruimtes van het museum gespeeld.)

Met de ploeg van intern opgeleide acteurs werd een eerste schets van de nieuwe voorstelling **Trije susters** ontwikkeld.

In 2019 bouwde Tryater voort aan de speerpunten van het kunstenplan zoals meertalig theater, een verdere zoektocht naar hoe te spelen in dorpen en het aangaan van nieuwe verbindingen met het publiek, talentontwikkeling gericht op verschillende aspecten van meertalige podiumkunsten.

Al deze aspecten komen het sterkst bij elkaar in de reisvoorstelling **Raze om protters** en het verdiepingsprogramma eromheen dat we vanaf nu **Tryater Rûnom** noemen.

In het beleidsplan definiëren we meertaligheid als het samenbrengen van verschillende bronnen, verbanden en perspectieven. Dit is precies hoe deze voorstelling is ontstaan. Interviews met mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, hun begeleiders, politici en ondernemers vormden de basis voor het stuk.

Met de hoofdrol vertolkt door Raymond Muller, een acteur vanuit interne opleiding en het stuk geschreven en geregisseerd door Eelco Venema, deelnemer aan het schrijverstraject van Tryater, werd ook voor een breed publiek zichtbaar hoe talentontwikkeling bij Tryater vorm krijgt.

Tryater speelde in vertrouwde dorpshuizen, maar ook op nieuwe locaties zoals in bedrijfspanden. Ook tijdens de tournee bleven we door de hele provincie in het kader van **Tryater Rûnom** gesprekken voeren met politici, ondernemers, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en hun naasten. Dat resulteerde in een discussie rondom de voorstelling en grote betrokkenheid van het publiek bij de thematiek.

Producties

Trouwerijen en rjochtsaken, smoarge hoeren, ligers, minne heiten en memmen, ûnnoazele bern ensafuorhinne en it hâldt mar net op

- Locatievoorstelling
- Speelde in *Zalen Schaaf*, een oude en markante feestlocatie/ poppodium in Leeuwarden
- Speelperiode: maart – april 2019
- Credits: Tekst Arne Sierens | Vertaling Peter Sijbenga | Regie Tamara Schoppert | Regie-assistent Raymond Muller | Spel Robin Bodde, Aly Bruinsma, Anna Raadveld, Eelco Venema, Joop Wittermans, Rik Witteveen | Dramaturgie Inés Sauer | Vormgeving Miek Uittenhout | Lichtontwerp Koos de Vries

Aanleiding: Na 25 jaar ging Tryater terug naar haar basis: het karakteristieke Zalen Schaaf, waar ze in de jaren '60 en '70 repeteerde, vergaderde en waar premières plaatsvonden. De voorstelling is gebaseerd op het Vlaamse stuk van theatermaker Arne Sierens en door Peter Sijbenga op poëtische wijze naar het Fries vertaald voor de uitvoering.

Voorstelling: Poëtische en rauwe tekst over een “hoer op retour” die op een voor Leeuwarders betekenisvolle locatie gespeeld werd. Deze plek heeft Yolande gekozen voor een gewichtige aankondiging. Ze wil het hoerenleven gedag zeggen. Ze gaat trouwen! Met ene Johnny. Uit Kinsjasa. Die zit weliswaar nog in de bak maar daar komt ie met een maandje weer uit. Getuige van deze mededeling zijn de oude dokter Max, de onuitgenodigde sjacheraar Sacha, haar zoontje Thierry, ene Winnetoe (ooit aan komen lopen en blijven hangen) en ‘buurmeisje’ Estelle. Allemaal types die er van alles uitflappen zonder eerst even rustig na te denken over eventuele consequenties.

Het schiet alle kanten op in dit uitbundige portret van de zes volkse types met hun grote bekken en hun kleine hartjes. Nietsontziend maar met veel mededogen.

Resultaat: In vorm, taal en spel een uitbundige theatrale voorstelling. Met bijzondere prestaties voor vertaler, vormgever, alle spelers en de regisseur. Voor Tryater een spannende stap in de ontwikkeling van Fries als uiting van podiumtaal. “Verdraaiorgel Fries in mini-mienskap”, -schreef de Leeuwarder Courant hierover. De Theaterkrant markeerde de voorstelling als keuze van de recensent.

Trije susters

- Locatievoorstelling
- Speelde in *De Friese Club*, ooit de oudste theaterzaal van Fryslân, nu een bruine kroeg/ kegelbaan/ biljartvereniging.
- Speelperiode: juni 2019
- Credits: Regie Ira Judkovskaja | Spel Sjoerd Blom, Romke Gabe Draaijer, Raymond Muller, Eline de Vries en Brecht Wassenaar.

Aanleiding: Vijf intern bij Tryater opgeleide acteurs maakten ruim twee jaar geleden een improvisatievoorstelling “*Iedereen is een prutsers*” en kregen sindsdien bij het publiek en Tryater de geuzenaam “De Prutsers”. In een tijd waarin in het theater steeds vaker waargebeurde verhalen getoond worden, zoeken de Prutsers op transparante manier naar de verbinding met fictieve personages – uit een andere tijd, uit een ander land – die ver van ons af lijken te staan.

Ira schoof het stuk “Drie zusters” naar de vijf spelers toe, omdat het, volgens haar, over hen ging. Na het (her)lezen herkenden de acteurs – allen rond de 30 – zichzelf steeds meer in de personages en hun twintigers-/dertigers dilemma’s, hun toekomstdromen, hun ambities en hun heimwee naar onbezonnenheid.

Samen met Ira onderzochten zij wat Tsjechov ons 118 jaar na het uitbrengen van het stuk nog te vertellen heeft. Wat zijn de overeenkomsten tussen deze generatie Friezen en de jonge mensen uit de Russische provincie, zoveel jaar geleden?

Voorstelling: In vier bedrijven en met een rijk palet aan personages schetste Tsjechov 118 jaar geleden in zijn tragikomische “Drie zusters” het verlangen van drie zussen om te vertrekken naar ‘verderop’. En hoe dat er

almaar niet van komt. Er zijn niet alleen praktische bezwaren, maar ook intriges en emoties die de dames beletten om hun koffers te pakken.

Wat zegt het werk van de Russische toneelschrijver Anton Tsjechov de huidige generatie theatermakers nog? 118 jaar na dato wierp een groep jonge Tryater-acteurs zich op deze toneelklassieker.

Al spelend maken de acteurs een persoonlijke verbinding met de toneeltekst en dat doen ze al improviserend, spontaan. Een voorstelling is geen avond hetzelfde. Iedere speelbeurt zijn er nieuwe ontboezemingen. Een echte première is er dus ook niet. *Trije susters* is in feite een voortdurend theateraal onderzoek. Leidraad is de tekst van Tsjechov – verder staat alles open en moeten de acteurs alert zijn op hun eigen emoties en op die van hun medespelers.

Resultaat: In 2019 werd deze nieuwe vorm onderzocht en als Sneak Preview op een locatie in Leeuwarden met veel succes gespeeld. Daarop is besloten de voorstelling volgend jaar als reizende locatievoorstelling te hernemen.

Raze om protters

- Reisvoorstelling
- Speelde in dorpshuizen, theaters en bedrijfspanden door heel Fryslân
- Speelperiode: oktober – december 2019
- Credits: Tekst Eelco Venema | Regie Eelco Venema | Spel Aly Bruinsma, Olympia Kotopoulos, Raymond Muller, Mads Wittermans | Regie-assistent Trieneke Verbeek | Vormgeving Marieke Veenstra | Muziek Snoet & Smoel | Lichtontwerp Koos de Vries | Voorstellingsleider Jan Bruinsma | Techniek Gerard Jorna, Sigrid Jonker, Bart Schurer, Ben Vrielink | Taaladvies Arjan Hut | Visuals Richard Toepoel en Pieter-Frans Flaming | Video Lourens van den Akker |

Aanleiding: Een jaar nadat Leeuwarden en Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa mochten zijn en de droom van “Open samenleving” de meeste projecten inspireerde, vroeg Tryater zich af wie we vergeten en wie door ons niet gezien worden. In *Raze om protters* zette Eelco Venema actuele, maatschappelijke vraagstukken rondom zorg, participatie, inclusiviteit, zingeving en eenzaamheid om in een tragikomisch schouwspel tussen vier spelers, waarbij hij met humor en empathie de soms schrijnende werkelijkheden aan het licht bracht.

“Als je steeds maar het gevoel krijgt dat niemand je hoort en niemand je ziet, terwijl je zo je best doet om erbij te horen, hoe houd je je dan staande...?”

Voorstelling: Doede denkt niet zoals de meeste mensen denken. Hij mist een sociale antenne, hij snapt niet zo goed waarom mensen met elkaar omgaan op de manier waarop ze met elkaar omgaan. Doede heeft ‘een lichte vorm van autisme’, zegt hij zelf in zijn lange openingsmonoloog. ‘Mijn hoofd werkt net wat anders dan bij anderen.’ In deze voorstelling probeert Doede een luikje in dat hoofd te openen om ons een kijkje te gunnen in die ingewikkelde hersenpan van hem.

In een ultieme poging het publiek eens en voor altijd uit te leggen hoe zijn hoofd werkt, heeft hij het publiek voor anderhalf uur gegijzeld.

Je zou *Raze om protters* kunnen zien als een lange schreeuw om begrip maar zo eenduidig liet schrijver en regisseur Venema het niet worden. Tegen het eind heeft hij er een krachtige scène in gestopt waarmee de voorstelling uitstijgt boven het simpele ‘zie mij het eens moeilijk hebben’. Het publiek wordt uitgedaagd een beker kapot te slaan, een beker die symbool staat voor een verhaal vol herinneringen. ‘Stel dat Doede die beker is. Zijn verhaal. Gaat u die beker breken?’ Oftewel: durft u verder te gaan dan wat gemakkelijke empathie? Hoe zou u omgaan met zo iemand in uw omgeving? ‘Laat u hem op uw kinderen passen?’

Resultaat: Een krachtige meertalige interdisciplinaire voorstelling die veel maatschappelijke discussie zowel bij het publiek als in de pers opleverde. Met ontroerende reacties van mensen met zoals het heet “afstand tot de arbeidsmarkt” en hun familie dat ze met dank aan deze familie gehoord en gezien voelden.

Rûntsje hûntsje

- Jeugdvoorstelling 4+
- Speelde in speellokalen op scholen door heel Fryslân, Groningen en Drenthe.
- Speelperiode: augustus - oktober 2019
- Credits: Regie Tatiana Pratley | Tekst Wessel de Vries | Spel Eline de Vries en Sjoerd Blom Vormgeving Sarah Nixon | Muziek Hilbrandt

Aanleiding: Veel kinderen zijn bang voor het donker, terwijl het donker misschien wel veel meer kleuren heeft dan je zou denken.

Voorstelling: Onderzoekster Hilde heeft een mysterieus gat ontdekt op school. Haar muis helpt haar het gat te onderzoeken. Als toevallige voorbijganger Ayo zijn hondje kwijtraakt in het gat, besluiten Hilde, de muis en Ayo samen het gat in te gaan op zoek naar het hondje. De kleuters graven mee en ontdekken op fantasievolle wijze wat er allemaal onder de grond te vinden is. De lagen onder de grond zijn gekoppeld aan emoties en objecten zodat de kinderen mee kunnen leven met een feestende roze spin, een boze lichtgevende tennisbal en een enorme verdrietige diamanten ring om uiteindelijk het hondje terug te vinden en erachter te komen dat het donker meer kleuren heeft dan je zou denken.

Resultaat: Uit de achteraf gehouden enquêtes blijkt dat de voorstelling door docenten zeer goed beoordeeld is. Docenten prijzen dat de voorstelling zo goed aansluit bij de ontwikkeling van de kleuters en hoe de kleuters worden betrokken bij de zoektocht van de personages en fysiek worden geactiveerd tijdens de voorstelling om mee te doen. Ook artistiek zijn de makers gelukkig met de voorstelling en hebben de spelers met plezier de reisetour gespeeld.

Coproducties

Karawane

- Jeugdvoorstelling 10+ (reprise)
- Coproductiepartner: *Lân fan taal*
- Speelde in het Tryatergebouw
- Speelperiode: februari – maart 2019
- Credits: Concept en Regie Tamara Schoppert | Spel Karel Hermans, Peter Sijbenga, Sonia Zwolska, Tatiana Matveeva | Dance Sonia Zwolska, Tatiana Matveeva | Muziek Peter Sijbenga | Vormgeving Miek Uittenhout | Techniek Gido Bamboe, Rutger van der Hout | Lichtontwerp Koos de Vries

Aanleiding: “Jolifanto bambla ô falli bambla”. Dit zijn de eerste twee regels uit *Karawane*, een 100 jaar oud klankgedicht van de Dadaïst Hugo Ball. Hugo en andere Dada-dichters schreven dit ‘geluid van onlogica’ om ons eens anders naar de dingen te laten kijken. Te luisteren. Deze manier van denken, van onlogica, werd de basis van de absurde, abstracte, meertalige en multidisciplinaire jeugdtheatervoorstelling *Karawane*. De voorstelling was onderdeel van het hoofdprogramma van LF2018 en werd gemaakt in coproductie met *Lân fan taal*.

Voorstelling: Haps, Mill, Oeffelt en Babel. Met z’n vieren reizen ze door de wereld. Haps is nieuw en heeft tot nu toe nog geen woord gezegd. Mill kleedt zich vaker om dan Lady Gaga en schrijft minstens 27 brieven per dag. Niemand weet aan wie. Oeffelt vangt woorden en klanken, en werkt aan zijn levenslange compositie. En Babel? Babel vraagt en vraagt en vraagt zich af. Huh?! Wat?

Resultaat: “*Karawane gaat niet ergens óver, maar is een belevenis waarin taal verschuift, op hol slaat, een spelletje met ons speelt. Dat klinkt abstract en dat blijft het misschien ook voor iedereen die hardnekkig op zoek gaat naar een diepere betekenis en het grote verband. Daarom is deze voorstelling ook zo geschikt voor ouderen die nog wat af willen leren... ..Het maakt duidelijk dat taal niet een middel is waarover wij als eigenaren kunnen beschikken, maar een medium waarop wij meeliften. Het liefst met een beetje lol onderweg.*”
Uit de viersterren-recensie van Leeuwarder Courant.

Hjir ha ik west

- Locatievoorstelling
- Coproductiepartner: Station Noord
- Speelde in het kleinste terpdorp ter wereld: Jannum (en in de bus heen en terug).
- Speelperiode:
- Credits: Concept en Regie Aukje Schaafsma | Tekst Wessel de Vries | Vertaling Liang Cheng voor de Chinese vertaling | Spel Hella Hoogenboezem, Maas Muhren, Sybren van der Velde, Lieke Venema, Riemer van der Wal, Emma Rixt Zwart | Productie Amarins Jansma, Aart Laferte | Muziek Peter Sibbenga | Video Ruben Labree | Kostuums Hanne Pierrot | Kostuumuitvoering Oedske de Jong

Aanleiding: Een project binnen het talentontwikkelingstraject van theatermaker Aukje Schaafsma. Een theatrale installatie die de mogelijke toekomst van Friese dorpen aan de kaak stelt. Wat als het toerisme doorslaat? Wat gebeurt er als de Friezen figuranten worden in een bordkartonnen, grotesk decor? Een voorstelling over 'authenticiteit' waar de moderne toerist naar smakt.

Voorstelling: In *Hjir ha ik west* werd gespeeld met „echt en nep”. De bezoekers moesten zich verzamelen bij het Wokpaleis in Ryptsjerk. Daarna stapte het gezelschap in een bus en was het ineens het jaar 2053. De Friese krimpgebieden zijn een gewilde toeristische attractie geworden. Tourguides vertelden onderweg alles wat je wilde weten over het dorpje. Eenmaal in Jannum ging je zintuiglijk terug in de tijd én wierp je een blik op de toekomst van dit nu nog zo herkenbare platteland. Je liep zo onder andere door het beroemde Romanogotische kerkje, gebouwd in de 14de eeuw en bezocht het bekende Bûthús tijdens deze exclusieve theatrale tour.

Op de terugweg, toen de excursie door de huizen van Jannum – het eerste Friese terpdorp dat anno nu al volledig voor toeristen is ingericht – achter de rug was, hoorden toeschouwers in hun koptelefoons *It paad werom* van Piter Wilkens in het Chinees.

Resultaat: Een geestige en verontrustende theatrale installatie over mogelijke ontwikkeling van Europese platteland. Voor deze productie heeft Aukje samengewerkt met bewoners van en uit de buurt van Jannum. Ze zorgde voor grote betrokkenheid van de omwonenden bij dit project. Daarnaast ging ze een samenwerking aan met de jonge spelers van Meeuw Jonge Theatermakers.

Skûmbek

- Jeugdvoorstelling 12+ (reprise)
- Coproductiepartners: Station Noord, Jonge Harten Festival
- Speelde op scholen en in theaters in Fryslân en Groningen
- Speelperiode: oktober – november 2019
- Credits: Concept Karel Hermans, Aukje Schaafsma | Spel Karel Hermans, Aukje Schaafsma, Eva Meijering, Mathieu Wijdeven | Regie Ira Judkovskaja | Vormgeving Anne Brouwer, Pim Kraan | Kostuums Hanne Pierrot | Muziek Douwe Dijkstra | Techniek Ben Vrieling | Lichtontwerp Henk van der Kooi

Aanleiding: Tryater en Theaterfestival Jonge Harten vroegen makers Karel Hermans en Aukje Schaafsma om een voorstelling te maken voor jongeren. Ze lieten zich inspireren door soapseries, verwachtingspatronen en sociale conventies. De voorstelling werd in 2017 gemaakt en gespeeld. Voor deze herneming werd opnieuw ruim twee weken gerepeteerd onder regie van Ira Judkovskaja. De voorstelling werd geactualiseerd en er werden twee klassenvoorstellingen gemaakt die als proloog in de klas gespeeld werden.

Voorstelling: In *Skûmbek* is alles precies zoals je van een soap mag verwachten: de huizen zijn perfect, de inrichting komt rechtstreeks uit een interieurtijdschrift en de bewoners zal je nooit op een modeflater betrappen. Niets wordt aan het toeval overgelaten. Natuurlijk hebben de bewoners problemen maar zelfs die zijn perfect geregisseerd. Maar zelfs die zijn perfect geregisseerd. Zo'n volmaakt leven is echter niet vol te houden. Langzaam raakt de boel ontregeld... Hoe zit het met je eigen leven: is dat perfect? Is je leven net zo ideaal als op je Instagram? Doe je precies wat anderen van je verwachten of juist waar je zelf zin in hebt? Wat doe je wanneer je je even onzeker voelt? Volg je je impulsen of gedraag je je zoals het hoort?

Maar de zorg over de kijkcijfers groeit. Heeft deze perfecte soapwereld bestaansrecht als er niemand meer naar kijkt? Blijft het publiek geboeid als je de afspraken volgt of wordt impulsief en onverantwoord gedrag beloond?

Resultaat: De jongerenvoorstelling *Skûmbek* gaat over de strijd tussen aanpassen of ergens uitbreken. Doe je wat er van jou wordt verwacht of geef je gehoor aan je opwellingen? Laat je alle grenzen los en wordt het een gezellige chaos of loopt het soms uit op een regelrechte ramp?

Duik in het diepe: het échte verhaal van kapitein Pearl

- Jeugdvoorstelling op locatie 4+
- Coproductiepartner: Keramiekmuseum Princessehof
- Speelde in Keramiekmuseum Princessehof
- Speelperiode: oktober – december 2019
- Credits: Regie Janneke de Haan | Concept Marjolein Ley | Spel Klemens Patijn en Brecht Wassenaar

Aanleiding: De makers lieten zich inspireren door de pas geopende tentoonstelling *Gezonken Schatten* in het Princessehof en door *Wij Vikingen* in het Fries Museum. Zelden waren er twee tentoonstellingen te zien die thematisch zo prachtig op elkaar aansluiten: water, handel, piraterij en (onderwater) archeologie. Deze uitgelezen kans pakte Tryater met beide handen aan en maakte een korte voorstelling in de tentoonstelling *Gezonken Schatten*. Deze voorstelling nam leerlingen mee naar andere tijden en maakte ze bewust van de bijzondere verhalen die voorwerpen in het museum in zich dragen.

Voorstelling: Een scheepswrak is een tijds capsule, die een uitzonderlijk kijkje biedt in een verloren wereld. Omdat keramiek de tand des tijds weerstaat, is het mogelijk om juist met deze objecten de - nu nog - onbekende verhalen te vertellen. Samen met persoonlijke getuigenissen brengen ze vervlogen tijden tot leven. In de voorstelling word je rondgeleid door een echte kapitein! Hij vertelt je de verhalen van vroeger, over ruige zeebonken en gezonken schatten. *Duik in het diepe, het échte verhaal van kapitein Pearl* is een muzikale voorstelling over het zoeken naar een echt verhaal. Een ode aan de fantasie. De voorstelling laat kinderen vanaf 8 jaar het verhaal achter de tentoonstelling beleven.

Resultaat: Een mooie inhoudelijke samenwerking met het Fries Museum en keramiekmuseum Princessehof. Scholen grepen de kans aan om een bezoek aan het museum te combineren met een voorstelling. Ook in de herfstvakantie waren het gecombineerde bezoek aan de voorstelling en de tentoonstelling een groot succes.

Karlsson fan it dak

- Familievoorstelling 8+
- Coproductiepartner: Stadsschouwburg De Harmonie Leeuwarden
- Speelde in: Stadsschouwburg De Harmonie Leeuwarden
- Speelperiode: december 2019
- Credits: Regie Tatiana Pratley | Gebaseerd op het boek van Astrid Lindgren | Tekstbewerking Wessel de Vries | Taaladvies Peter Sijbenga | Dramaturgie Nina Thunnissen | Scenografie Sarah Nixon | Kostuums Hanne Pierrot | Kap en grime Pilo Pilkes | Lichtontwerp Hendrik Walther | Muziek Helge Slikker | Spel Joop Wittermans, Lourens van den Akker, Mirjam Stolwijk, Marjolein Ley, Eelco Venema, Eline de Vries, Rik Witteveen, Jelke Rijpma, Merel Staalstra | Voorstellingsleider Aart Laferte | Techniek Pyke Kramer, Frans Mulder, Kees Oosterhof, Harald Schnuck, Bart Schurer, Bart Vastbinder, Ben Vrieling

Aanleiding: Tryater wilde een familievoorstelling maken die de magie van het theater toont. Het verhaal van Astrid Lindgren over een wonderlijke figuur die kan vliegen leende zich hier uitstekend voor en was nog niet eerder op het Nederlandse toneel gebracht.

Voorstelling: De heel gewone Erik Erikson woont met zijn heel gewone ouders en heel gewone broer en zus in een heel gewone straat in Stockholm. Maar als op een avond een klein dik mannetje met een propeller op zijn rug Eriks slaapkamer binnenvliegt, is zijn leven ineens niet zo gewoon meer. Al gauw ontstaat er een bijzondere vriendschap tussen de verlegen Erik en de zelfverzekerde, eigenwijze Karlsson, die op magische wijze kan vliegen met een startknop op zijn buik en beweert dat hij de allerbeste is in alles. Samen beleven ze de grootste

avonturen vol onhandige inbrekers, boze ooms en zure tantes. Niemand wil Erik geloven over zijn nieuwe, vliegende vriend, maar, ook al brengen de streken van Karlsson hem dikwijls in de problemen: Erik heeft de grootste pret. Gaandeweg kruipt Erik steeds meer uit zijn schulp en leert dat je uiteindelijk meer bereikt met moed en zelfvertrouwen.

Resultaat: een enthousiast publiek, merendeels bestaand uit Friestalige gezinnen. Lovende recensies van de Friese kranten. Artistiek was het vooral technisch een flinke uitdaging met een groot decor en een vliegend personage.

Greep uit de recensies: *“De fantasie van Lindgren is qua vorm en inhoud knap omgesmolten tot een klein toneelspektakel dat zich afspeelt in een ingenieus en fantasierijk cartoondecor met bewegende daken, opvouwbare slaap- en woonkamer.”* - Friesch Dagblad
“Skriuwer Wessel de Vries, regisseur Tatiana Pratley en de foarmjouwens hawwe it ferhaal mei in fantasij en in humor, Astrid Lindgren weardich, bewurke foar it teater”. - Leeuwarder Courant

Tryater Satellyt

Part-Time Paradise

- Locatievoorstelling
- Coproductiepartner/ Satellyt: theatercollectief Skoft&Skiep
- Speelde op de stadscamping van Leeuwarden en camping De Kooy op Oerol
- Speelperiode: mei - juni 2019
- Credits: Concept SKOFT&SKIEP | Regie Tatiana Pratley | Tekst Wessel de Vries | Spel Joke Tjalsma, Lourens van den Akker, Arjan Bouwmeester, Karel Hermans, Aukje Schaafsma | Spel JTS: Robin Bodde, Hella Hoogenboezem, Roelof Meijer, Maas Mühren, Elise Smit, Sybren van der Velde, Riemer van der Wal, Emma Rixt Zwart | Muziek Laurens van der Meulen | Dramaturgisch advies Robbert van Heuven | Vormgeving Janne Sterke | Kostuums en rekwisieten Hanne Pierrot

Aanleiding: De makers van Skoft&Skiep zien de camping als sociologisch laboratorium. De camping is bij uitstek een plek waar de mens in al zijn naaktheid direct in aanraking komt met de ander. Je staat samen in de rij voor de douche, wast samen af en bent je voortdurend bewust van elkaars nabijheid en gedrag. De enige scheidslijnen zijn de dunne tentdoeken en de onzichtbare grenzen van de kampeerplekken.

Voorstelling: Op de camping bevinden zich veertien acteurs tussen de normale campinggasten. Het publiek kijkt vanuit een gesloten object naar de personages en echte campinggasten.

In *Part-Time Paradise* is de camping een plek waar mensen proberen opnieuw te beginnen. Ieder personage heeft zijn eigen verlangens en verwachtingen meegenomen. Zo wordt de vraag gesteld in hoeverre het mogelijk is om opnieuw te beginnen als je ook jezelf en je eigen ‚bagage‘ hebt meegenomen. De voorstelling is opgebouwd als een mozaïekvertoning. Binnen de mozaïekvertoning is een overkoepelende verhaallijn die ingaat op sociale impact van een collectieve gebeurtenis. Campinggasten worden genoodzaakt zich tot elkaar te verhouden als de spanningen stijgen. Dit legt de verhouding van individu tot collectief bloot en de worsteling van het individu met het bestaan. Uiteindelijk maak je de verbindende kracht van een heftige gebeurtenis mee.

Resultaat: Lovende recensies in zowel lokale als nationale kranten en ‚de hit van Oerol‘. Vooral het festivalpubliek werd bereikt. In Leeuwarden waren bij de voorstellingen ook veel studenten en jongeren aanwezig naast ons reguliere publiek.

Greep uit de recensies: *„In de troostrijke mozaïekvoorstelling Part-Time Paradise tonen Skoft&Skiep en Tryater op even hilarische als ontroerende wijze hoe iedereen, behalve tent en bagage, ook altijd een flinke dosis eenzaamheid met zich meezeult.”* - Theaterkrant

Nieuwe makers en talentontwikkeling

Tryater vindt het belangrijk om een plek te zijn waar ontwikkelingen plaatsvinden waar het culturele klimaat in Fryslân en de noordelijke regio baat bij heeft. Talentontwikkeling is daar een belangrijk onderdeel van.

Aukje Schaafsma en Karel Hermans kregen als **jonge makers** deze kunstenplanperiode ruimte en ondersteuning bij Tryater. Hun grenzeloze nieuwsgierigheid, hun energieke denken-in-alle-vormen en hun groot sociaal engagement vormden de basis van de projecten van Aukje en Karel. Daarnaast zijn beiden als makers uitgenodigd bij Station Noord en werden hun drie projecten in 2019 door **Station Noord** ondersteund.

De jongerenvoorstelling *Skûmbek*, gemaakt in 2017, werd in 2019 hernomen met Ira Judkovskaja als eindregisseur. Bij deze herneming pakten Schaafsma en Hermans de kans om hun twee jaar geleden opgedane ervaring bij de tournee van *Skûmbek* om te zetten in de verdieping en verbetering van de voorstelling. Daarnaast werden er twee klassenvoorstellingen ontwikkeld, die voorafgaand aan de schouwburgvoorstelling op scholen gespeeld werden.

Hjir Ha Ik West, een locatievoorstelling in Jannum (kleinste terpdorp van Fryslân), bedacht en geregisseerd door Aukje, werd vormgegeven als een nostalgische trip naar de toekomst. Haar ontwikkeling als maker binnen het community based theater stond hierin centraal.

Part Time Paradise, een coproductie met satelliet Skoft&Skiep (Schaafsma, Hermans en Pratley), speelde op Oerol. De goede samenwerking met de speelplek, eigenzinnige vormkeuzes en bijzondere plaatsing van het publiek, zorgden voor een ontroerende locatietheater-ervaring.

In het kader van **talentontwikkeling van Friestalige/meertalige schrijvers** kregen drie nieuwe schrijvers de mogelijkheid om hun werk te ontwikkelen en met een breed publiek te delen. Wessel de Vries schreef voor drie producties: *Hjir ha ik west*, *Part Time Paradise* en *Karlsson fan it dak*. Eelco Venema schreef de reisvoorstelling *Raze om protters*. Anna Raadveld, voor het eerst met haar eigen groep als satelliet bij Tryater aangesloten, kreeg begeleiding in het schrijven van haar eerste theatertekst *De onverwoestbaren*. De voorstelling werd in 2019 ontwikkeld en wordt in 2020 gespeeld.

De **vijf jonge spelers** die de afgelopen jaren intern bij Tryater zijn opgeleid, vormen binnen Tryater een eigen collectief: De Prutsers (genoemd naar de voorstelling die ze twee jaar geleden met Ira Judkovskaja ontwikkelden). In 2019 zetten ze opnieuw met Judkovskaja een nieuwe stap, in de zoektocht naar hoe in deze tijd repertoire te spelen. De keuze viel op *Drie zusters* van Tsjechov. De tournee van deze productie werd ingepland voor 2020 (*maar is helaas als gevolg van de Covid19 uitbraak komen te vervallen*). Deze vijf spelers spelen in 2019 en 2020 dragende rollen in verschillende producties van Tryater en zijn op deze manier bepalende en herkenbare gezichten van het gezelschap geworden.

Omdat Tryater ook in de spelers en makers van de toekomst blijft investeren, is er in 2019 een **nieuwe lichtung Interne opleiding** aangenomen. Vanuit de opleidingen van NHL Stenden, Pop academie en D'Drive werden negen studenten geselecteerd die twee seizoenen lang lessen en workshops bij Tryater krijgen, bij de voorstellingen worden betrokken en de kans krijgen zich te verdiepen in de werkelijkheid van een professioneel gezelschap.

Sinds 2019 intensiveert Tryater de **samenwerking met Meeuw jonge theatermakers**. Meeuw jonge theatermakers is dé plek voor jongeren om hun talenten op theatergebied te ontwikkelen. Met de samenwerking ontstaat er ruimte om jongeren van Meeuw in het laatste jaar van hun lessen te casten voor producties van Tryater en de praktijk van het theaterbedrijf te laten ervaren.

Educatie

Theatereducatie maakt je kijkervaring rijker. Theatereducatie laat je reflecteren op wat je ziet, ervaart en beleeft. Bij Tryater zien we educatiemateriaal als onderdeel van de voorstelling, als gezamenlijk kunstwerk. De afdeling educatie is vanaf het eerste moment betrokken bij het maakproces en ontwikkelt parallel aan de voorstelling uitgebreid lesmateriaal wat vakoverstijgend gebruikt kan worden.

Primair onderwijs

De voorstelling zo optimaal mogelijk beleven, met volle aandacht. Hiervoor is het nodig om de kinderen of jongeren van tevoren voor te bereiden. Soms door uit te leggen wat de etiquette is van theater en soms door al met elkaar te praten over of te werken aan het thema van de voorstelling.

Voor het primair onderwijs ontwikkelt Tryater educatief lesmateriaal waar je niet om heen kunt. Onze uitdaging zit er in het zo vorm te geven dat de leerkracht op school meteen zin krijgt om er mee aan de slag te

gaan. Bij de onderbouwvoorstelling *Rûntsje hûntsje* hebben wij als educatiemateriaal een boek ontwikkeld dat middels een verhalend ontwerp de leerkracht en de kinderen meeneemt langs verschillende opdrachten.

De 10+ voorstelling *Karawane* ging dit jaar in reprise. Hier werden de leerlingen wederom uitgedaagd om te zoeken naar onconventionele en bijzondere oplossingen met taal. Het divergente denken werd met het lesmateriaal gestimuleerd, wat ook zeer positief ontvangen is door de scholen.

Afgelopen jaar is de 8+ voorstelling *Duik in het Diepe* in samenwerking met het Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof ontstaan bij de tentoonstelling *Gezonken Schatten*. Hier was de voorstelling een mooie introductie op de tentoonstelling en daarmee het educatie programma. Maar de voorstelling stond ook op zichzelf en we volgden het spannende verhaal van Kapitein Pearl.

Ook in 2019 hebben wij onze bijdrage geleverd aan Cultuureducatie met kwaliteit (KEK2). Tryater verzorgt binnen deze regeling het inspiratieproject *Wy spylje*. Een programma voor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten in het basisonderwijs over theater, verhaal en verbeelding.

Voortgezet onderwijs

Voor het VO ging de 12+ voorstelling *Skûmbek* in reprise. Na de goeie ervaringen van vorig jaar waarbij wij als educatie op de scholen langs gingen voor een voorbereiding op de voorstelling in de klas, hebben we dit concept dit jaar verder gebracht. Bij de voorstelling *Skûmbek* is een klassenvoorstelling ontwikkeld als voorbereiding op de gehele voorstelling. Op deze manier introduceerden we acteurs en de thematiek van de voorstelling in de klas, dichtbij en persoonlijk. Hiermee lopen we ook alvast vooruit op de nieuwe plannen rondom onze VO-voorstellingen. We gaan in het nieuwe kunstenplan klassenvoorstellingen maken.

In 2018 hebben we vanuit het Fonds voor Cultuurparticipatie een driejarige subsidie gekregen voor het plan '*je hoeft niet in de spotlights te staan om een ster te zijn*', in het kader van de regeling Versterking cultuureducatie in het vmbo, vso en praktijkonderwijs 2018-2020. Dit jaar is het tweede jaar dat we samen optrekken met VO-school Piter Jelles Ynsicht. We wisselen veel ervaringen en kennis uit. Zo hebben we bij de ontwikkeling van de klassenvoorstelling van *Skûmbek* nauw samengewerkt en dit heeft veel opgeleverd.

Andere voortgezet onderwijs scholen weten ons te vinden voor een enkele workshop en soms wat langer durende trajecten waarin wij bijdragen aan de inhoud van cultuuronderwijs op deze scholen. Ons uitgangspunt is altijd om werkelijk te verbinden met de school en de jongeren zodat wat we doen beklijft.

Workshops

Van ons vaste aanbod *Theater, hoe werkt 't?* is ook in 2019 weer veelvuldig gebruik gemaakt. We zien dat deze workshop het beste tot zijn recht komt in ons gebouw, waar we gebruik kunnen maken van alle faciliteiten. Onze nieuwe workshop *Huh wat? Is dit Taal?* heeft als doel om de grenzen van taal te verkennen door middel van theater; filosoferen over en spelen met taal. Deze workshop is verschillende keren afgenomen door PO-groepen. Ook hebben we hem een enkele keer gegeven aan eerstejaars van het VO. Dit blijkt ook goed uit te pakken.

Binnen het mbo en hbo worden workshops en gastcolleges gegeven door medewerkers van de afdeling educatie. Studenten van Pabo's, lerarenopleidingen en kunstvakopleidingen komen jaarlijks (meerdere keren) langs voor rondleidingen, beroepsoriëntatie en workshops. We willen deze studenten inspireren met onze visie op kunsteducatie en ze prikkelen om zelf hiermee aan de slag te gaan.

In zowel het voorjaar als het najaar van 2019 hebben we *TRY THIS-workshopreeksen* georganiseerd. Met deze projecten wil Tryater jonge mensen betrekken bij haar activiteiten. In september 2019 hebben we ook een *TRY THIS-weekend* georganiseerd waarbij jongeren in twee dagen een stortvloed aan theater over zich heen kregen en op de zondagmiddag een korte presentatie hielden voor publiek. Dit weekend was een succes en voor herhaling vatbaar.

Tryater werkt samen met kunst bemiddelende instanties in Noord-Nederland, schouwburgen, gemeenten in Fryslân, de provincie Fryslân, overkoepelende onderwijsinstellingen, scholen voor PO, VO, mbo en hbo/wo, kunstencentra, andere (jeugd-) theatergezelschappen en het landelijk netwerk dat met deze gezelschappen is opgezet.

Internationale samenwerking

Het beleid van Tryater met betrekking tot internationale samenwerking heeft twee pijlers: meertaligheid en jeugdtheater.

Ira Judkovskaja heeft een fellowship van International Society for the Performing Arts (ISPA), wat onder andere zorgt voor verbinding met andere gezelschappen die meertalig werken, niet alleen in kleine taalgebieden maar ook in landen waar meertaligheid tot de nieuwe werkelijkheid behoort, zoals Singapore of India.

Artistiek en zakelijk coördinator Jozanneke Braam is actief binnen het AREA (Arts in Rural European Areas) netwerk van Informal European Theatre Meeting (IETM). Zij bezocht in 2019 de IETM-bijeenkomsten in Hull en Rijeka. Binnen het IETM-netwerk is concreet contact gelegd met Wales Theatre. Met hen wisselen we expertise uit op het gebied van meertaligheid in een rurale omgeving en onderzoeken we de mogelijkheden tot samenwerking op het gebied van jeugdtheater. Verschillende Tryater-medewerkers bezochten hen in Wales en omgekeerd zochten zij Tryater op in Leeuwarden. Er wordt gesproken over een samenwerking bij de jeugdvoorstelling *Rûntsje hûntsje*.

Onze langdurige samenwerking met het Jeugdprogramma van de gemeente Umeå in Zweden zetten we voort. In de herfst van 2020 spelen we daar *Breidzje (Knitting)*.

Deel 2. Zakelijk jaarverslag

Organisatie

Personeel

Zoals in de inleiding al benoemd is, werd 2019 o.a. gekenmerkt door de voorbereidingen op een wisseling van de wacht in de overgang van seizoen 19/20 naar seizoen 20/21. In de zomer van 2020 stopt Ira Judkovskaja als artistiek directeur en neemt Tatiana Pratley haar taak over. Tegelijk met de komst van Pratley wordt het vaste artistieke team van Tryater uitgebreid met artistiek leider jeugd Karlijn Kistemaker en met dramaturg Nina Thunnissen. Alle drie waren zij in 2019 aan het werk met het opstellen van het nieuwe beleidsplan en het voorbereiden van seizoen 20/21.

Voorheen bemiddelde Keunstwurk (de expertise- en adviesorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en professionele kunst in Fryslân) bij de verkoop van onze jeugdvoorstellingen in Fryslân (buiten de stad Leeuwarden, waar Kunstkade dit doet). Over de effectiviteit hiervan bestond al lange tijd onvrede en in 2019 is besloten de verkoop zelf te gaan doen. Daartoe is Nienke Rullmann op freelancebasis aangetrokken als verkoopmedewerkster. Zij kent Tryater goed omdat zij tot voor kort als productieleidster bij Tryater werkte.

In 2019 heeft Tryater afscheid genomen van marketing en publiciteitsmedewerkster Grietje Deinum. Grietje begon jaren geleden op freelancebasis bij Tryater en is in de loop der jaren tot de kern van het vaste M&P-team gaan behoren. Tryater dankt Grietje voor haar bijdrage en wenst haar succes in haar verdere loopbaan als zelfstandige cultuurmarketeer.

Ook heeft Tryater in 2019 afscheid genomen van allround theatertechnicus, eerste inspeciënt en lichtontwerper Henk van der Kooi. Henk maakte sinds begin jaren '80 deel uit van het vaste techniekteam van Tryater en was daardoor decennialang bij vrijwel alle Tryater-producties betrokken. Tryater dankt Henk voor zijn bijdrage en wenst hem veel geluk in zijn pensioen.

Partners

Samenwerken is belangrijk voor Tryater. Bij het samen maken van voorstellingen is die samenwerking heel concreet. In 2019 werden twee nieuwe coproducties gerealiseerd, beide met partners die we al heel lang kennen, die een belangrijke rol spelen in Leeuwarden en waar we vaker me samengewerkt hebben. Met het Keramiëkmuseum Princessehof werd opnieuw een jeugdproductie geproduceerd die in het museum gespeeld werd. Het ging om een extra productie gericht op het basisonderwijs, een publieksgroep die voor beide partners belangrijk is. In samenwerking met Stadsschouwburg De Harmonie werd de familievoorstelling *Karlsson fan it dak* geproduceerd. Na een 'pauze' van meer dan tien jaar werd hiermee een nieuwe invulling gegeven aan een samenwerking die in het verre verleden verschillende memorabele familievoorstellingen heeft opgeleverd.

Tryater neemt in 2017-2020 deel aan Station Noord, het samenwerkingsverband van podiumkunstorganisaties in Noord-Nederland. Station Noord is gericht op het scouten van 'talenten' en op versterking van talentontwikkeling door onderlinge afstemming over de begeleiding hiervan. Het samenwerkingsverband maakt deel uit van Experimenteerregio *We the North*. De partners zijn: Club Guy & Roni, De Noorderlingen, Explore the North (nieuw), Garage TDI, Grand Theatre, Het Houten Huis, Jonge Harten Festival, Loods13, Meeuw Jonge Theatermakers, Noorderzon Performing Arts Festival Groningen, Noord Nederlands Orkest, Noord Nederlands Toneel, Oerol, Oranjewoud Festival (nieuw), PeerGroup, Tryater en Welcome to the Village (nieuw).

In 2019 is naast Station Noord nog een tweede netwerk ontstaan. Dit netwerk (dat nog geen naam gekregen heeft) richt zich in aanvulling op Station Noord in Fryslân specifiek op talentontwikkeling van (jonge) makers en medewerkers in de cultuursector. Het netwerk steunt zowel makers die aan het begin van hun carrière staan, als ook midcareer makers. Naast talentontwikkeling richt dit netwerk zich op publieksoptwikkeling: We helpen elkaar (en nieuwe makers) om meer publiek te vinden, door het delen van expertise op het gebied van marketing, werken met publiekswerkers, organiseren van randprogramma's en creëren van community's. De partners in dit netwerk zijn: Oerol, Explore the North, Welcome to the Village, De Lawei/Simmerdeis, Meeuw en Tryater.

Over de samenwerkingspartners met betrekking tot educatie, onderwijs en internationalisering heeft u in deel 1 kunnen lezen (onder de kopjes: educatie en internationale samenwerking).

Duurzaamheid

Tryater wil graag duurzaam werken en bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering en het verbeteren van onze leefomgeving nu en in de toekomst. In 2019 is onderzocht of Tryater in een deel van haar energievoorziening zou kunnen voldoen door zonnepanelen op het dak te plaatsen. De uitkomst is dat dit in principe zou kunnen. Wanneer het beschikbare dakoppervlak (voor zover dit gunstig gesitueerd is) zo goed mogelijk benut wordt, kunnen zo'n 180 panelen geplaatst worden. Daarmee kan in een aanzienlijk deel (80% à 90%) van de energiebehoefte worden voorzien.

Voor het zover is moet vastgesteld worden of de dakconstructie sterk genoeg is voor zo'n groot aantal panelen en in welke staat van onderhoud de dakbedekking zich bevindt. Wanneer op deze punten geen grote tegenslagen komen kunnen we groen licht geven. Op het moment van dit schrijven is dit nog niet duidelijk, *vanwege de Covid19 uitbraak is dit proces (tijdelijk) stil komen te liggen.*

Publiek

Tryater wil een groot en divers publiek bereiken... en doet dat door toegankelijke voorstellingen te produceren en deze zowel op traditionele als op vernieuwende manieren onder de aandacht te brengen. Het vergroten van de kennis over het publiek (op niveau van individuele klantgegevens in het CRM en in de breedte door marktonderzoek te doen) is daarbij van groot belang. Tryater laat dit uitvoeren door EMC-Cultuuronderzoeken.

Tryater Rûnom

Tryater speelt theatervoorstellingen, maar als gezelschap zoeken we ook naar momenten om met het publiek van gedachten te wisselen en elkaar beter te leren kennen. Dat kunnen colleges van experts zijn, gesprekken, workshops of andersoortige ontmoetingen. Dit soort activiteiten doet Tryater al jaren maar met ingang van 2019 worden deze activiteiten 'gebundeld' onder de noemer *Tryater Rûnom*.

We hebben de provincie opgedeeld in rayons met elk een eigen *Rayonhoofd*: poortwachters naar de verschillende lokale gemeenschappen die Fryslân rijk is. Via onze Rayonhoofden worden we onderdeel van informele netwerken in de provincie. Zo zorgen we ervoor dat een nieuw, breder publiek zich in Tryater herkent en zich door ons erkend voelt. Andersom is het voor Tryater waardevol om onze blik te verruimen en voeling te houden met de leefwereld van ons (potentiële) publiek.

De *Tryater Rûnom*-activiteiten in 2019 waren met twee projecten verbonden. Bij *Trouwerijen en rjochtsaken, etc.* werd een voorbeschuiving met schrijver Arne Sierens georganiseerd en werden historische rondleidingen op de locatie gegeven.

Bij *Raze om protters* werd een uitgebreider Tryater Rûnom-programma aangeboden. Dat bestond uit: het spelen van delen uit de voorstelling op bijeenkomsten van maatschappelijke zorgverleners (met discussie daarna), nagesprekken met lokale betrokkenen (zoals b.v. wethouders, zorgverleners, ondernemers en ervaringsdeskundigen), een schrijf-project waarbij schrijvers en dichters (professionals en amateurs) aan ervaringsdeskundigen werden gekoppeld, een fotografie-project, een met de voorstelling mee reizend audio visueel kunstwerk met verhalen van ervaringsdeskundigen en het op verschillende locaties laten verzorgen van de horeca bij de voorstelling door mensen met een beperking en/of een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Deze activiteiten waren voor een breed en divers publiek toegankelijk en er zijn veel drempels geslecht. We zorgen er door de inhoud van de activiteiten en de samenwerkingen met sociale partners voor dat een nieuw, breder publiek zich in Tryater herkent en zich door ons erkend voelt. Met *Tryater Rûnom* creëren we meer openheid en zichtbaarheid, een grotere maatschappelijke betrokkenheid en verdere inbedding van Tryater in onze omgeving.

Diversiteit en inclusie

Het onderwerp diversiteit en inclusie raakt niet alleen de samenstelling van het personeelsbestand, van onze toezichthouders en onze partners, maar uiteraard ook de samenstelling van ons publiek. Om een divers publiek te kunnen bereiken, is het een vereiste dat de thematiek van de voorstellingen voor zo'n publiek toegankelijk en aantrekkelijk is en dat (culturele) minderheidsgroepen zich (op z'n minst enigszins) gerepresenteerd zien in onze voorstellingen. Deze beide zaken (thematiek en representatie) zijn bij Tryater in deze vierjarige periode direct verbonden met het inhoudelijke uitgangspunt van meertaligheid dat in alle projecten terug te vinden is. Een concretere omschrijving van onze activiteiten met betrekking tot diversiteit en inclusie leest u hieronder in de paragraaf over de toepassing van 'De Codes'.

Prestaties

Overzicht: 2019 in projecten, speelbeurten, publieksmomenten en bezoekers

Voorstellingen			
<i>Project</i>	<i>Kader</i>	<i>Speelbeurten</i>	<i>Bezoekersaantal</i>
Rûntsje hûntsje	Jeugd 4+ op scholen	114	7.108
Karawane	Jeugd 8+ in theaters	18	2.433
Trouwerijen en rjochtsaken, smoarge hoeren, ligers, minne heiten en memmen, ûnnoazele bern ensafuorhinne en it hâldt mar net op	Locatievoorstelling	19	2.382
Hjir ha ik west	Locatievoorstelling	17	745
Part-time Paradise	Locatievoorstelling	22	3.197
Trije Susters	Sneak preview	2	69
Raze om protters	Reizende voorstelling	43	4.735
Skûmbek	Jongeren 12+ in theater en op scholen	71	3.181
Duik in het diepe: het échte verhaal van Kapitein Pearl	Jeugd 4+ in museum	34	1.471
Karlsson fan it dak	Familievoorstelling 8+ in theater	20	4.683
		360	30.004
Overige projecten			
<i>Project</i>	<i>Kader</i>	<i>Publieksmomenten</i>	<i>Bezoekersaantal</i>
Theater hoe werkt 't?	Educatie (school gebonden)	36	684
Workshops Piter Jelles Ynsicht	Educatie (school gebonden)	19	560
Introductie les Skûmbek	Educatie (school gebonden)	5	134
Workshops Theater in de klas	Educatie (school gebonden)	4	80
Wy spylje	Educatie (school gebonden)	2	10
Rondleiding Tryatergebouw	Educatie (school gebonden)	1	15
Klub Karlsson	Educatie (niet-school gebonden)	8	296
TRY THIS	Educatie (niet-school gebonden)	24	399
Workshops Educatie divers	Educatie (niet-school gebonden)	4	45
Tryater Rûnom Trouwerijen	Verdiepingsprogramma	8	288
Tryater Rûnom Raze om Protters	Verdiepingsprogramma	17	484
Uit in huis	Preview seizoen 19/20	1	2.500
Presentatie skriuwerstrajekt	Diversen	1	32
Verloren Vader	Diversen	1	70
Presentatie over Tryater in Hull (UK)	Diversen	1	30
Expertmeeting FCP	Diversen	1	40
Freonen programma Karlsson	Diversen	1	74
		134	5.741

Overzicht: Prestatie-eisen 2017-2019

	Verwacht 17-20 (gemiddeld)	Gerealiseerd 17-19 (gemiddeld)	Bezoekers 2017	Bezoekers 2018	Bezoekers 2019
Reguliere voorstellingen	29.526	32.884	10.293	72.485	15.875
Schoolvoorstellingen PO	8.550	7.697	6.381	8.337	8.373
Schoolvoorstellingen VO	4.410	3.516	2.508	2.285	5.756
Jeugdvoorstellingen overig	612	239	716	0	0
Totaal bezoekers uitvoeringen	43.098	44.336	19.898	83.107	30.004

30.004 mensen bezochten in 2019 een van de 360 Tryater-voorstellingen en nog eens 5.741 mensen bezochten een van de 134 andere Tryater-activiteiten. Dat zijn grote aantallen waar Tryater trots op is. Ten opzichte van 2018, het jaar dat Leeuwarden/Fryslân Culturele hoofdstad was van Europa, is het zoals verwacht een stuk minder maar ten opzichte van 2017 is duidelijke groei zichtbaar.

Dankzij een extra project in het keramiekmuseum en het spelen van extra klassenvoorstellingen bij het project *Skûmbek* is die groei er ook bij de voorstellingen op school. Tryater is hierover echter nog niet tevreden. Het aantal schoolvoorstellingen en het aantal scholieren dat onze voorstellingen bezoekt blijft gemiddeld over de afgelopen drie jaren nog steeds achter bij de norm hiervoor (deze norm werd door Tryater zelf gesteld naar aanleiding van de begrote cijfers in de meerjarenbegroting 2017-2020).

Ook in 2020 zou daarom voor deze publieksgroep ingezet worden op groei door middel van een extra project. Het zou gaan om een nieuwe coproductie met Het Houten Huis. De coronacrisis strooit echter roet in het eten. Op dit moment is het nog onduidelijk of dit project (op tijd) gerealiseerd kan worden. Ook voor de schoolvoorstellingen in het najaar van 2020 is het nog onzeker of er gespeeld kan worden. Ondanks de versterkte inzet op het spelen voor scholieren lijkt het halen van de norm daarom als gevolg van de Covid19 uitbraak niet meer binnen ons bereik te liggen.

Ook bij de voorstellingen voor volwassenen heeft de coronacrisis grote gevolgen. De grote, laatste voorstelling onder artistiek leiderschap van Ira Judkovskaja (de voorstelling 1000&1 Nacht, die gespeeld zou worden in een grote tent op locatie in Leeuwarden en daarna op Terschellings Oerol Festival) kan niet gemaakt worden zoals voorzien. In plaats daarvan wordt het een online voorstelling die live 'gestreamd' zal worden op YouTube. Ook de reisvoorstelling die gepland was voor het najaar van 2020 (de voorstelling Vader en Zoon) zal uitgesteld worden. Het is op dit moment nog niet duidelijk of ook daar een alternatief voor zal komen.

Hierdoor komen dus ook de normen voor bezoekersaantallen bij onze voorstellingen voor volwassenen in gevaar. Enerzijds hopen we dat de alternatieve voorstelling(en) veel publiek zullen vinden, anderzijds waarderen we en vertrouwen we op de toezegging van minister van Engelshoven dat er coulant omgegaan zal worden met normen die niet gehaald worden als gevolg van de Covid19 uitbraak en de bijbehorende maatregelen.

Spreiding

Tryater speelt in theaters en op locatie maar ook op scholen en in dorpshuizen, fijnmazig verspreid over heel Fryslân. Het publiek in de dorpshuizen vergrijsd sterk en de jongere generatie dorpsbewoners voelt zich niet aangetrokken tot de dorpshuizen. Tryater zoekt daarom naar nieuwe manieren om fijnmazig vertakt met ons theater in de dorpen en steden van Fryslân aanwezig te zijn.

Omdat Tryater theater maakt in het Fries en er buiten Fryslân nagenoeg geen Fries wordt gesproken, wordt het merendeel van de voorstellingen alleen in Fryslân gespeeld. Op de bovenstaande stelregel worden van tijd tot tijd uitzonderingen gemaakt. De reizende voorstellingen worden vrijwel altijd ook in de stad Groningen gespeeld (in het *Grand Theatre*) en de voorstellingen voor het voortgezet onderwijs worden steeds vaker ook op scholen in de provincie Groningen gespeeld.

Codes

In het kader van de meerjarige subsidieaanvragen bij het Rijk en de provincie Fryslân heeft Tryater haar beleid op deze punten duidelijk verwoord. Het beleidsplan voor de periode 2021-2024 (inclusief de bijlage met betrekking tot de toepassing van de drie Codes) is op de website van Tryater te downloaden. Hieronder worden de belangrijkste punten daarvan uitgelicht.

Tryater onderschrijft de Governance Code Cultuur (GCC) en past de acht principes hiervan toe.

De toegenomen aandacht voor de (vernieuwde) GCC en de andere codes, de komst van een nieuwe directeur en de start van een nieuwe beleidsperiode gaven aanleiding om de werkwijze te evalueren. Per 2020 voeren we de volgende wijzigingen door:

- Bij de start van de nieuwe artistiek directeur wordt het bestuursreglement geëvalueerd en zo nodig opnieuw verwoord.
- Het arbobeleid van Tryater (waaronder het beleid met betrekking tot risico-inventarisatie en evaluatie) wordt geëvalueerd en zo nodig opnieuw verwoord.
- De procedure voor het melden van (vermoedens van) misstanden en/of onregelmatigheden bij de onafhankelijke vertrouwenspersoon wordt herzien.
- Tot dusver heeft de Raad van Toezicht (RvT) bij de jaarlijkse rapportage in de jaarstukken de evaluatie van het eigen functioneren niet benoemd (deze vond wel jaarlijks plaats). Met ingang van het jaarverslag van 2019 zal dit wel gebeuren.
- Bij het vervullen van een volgende vacature in de RvT krijgt de diversiteit van de RvT specifieke aandacht.
- Vacatures in de RvT worden altijd openbaar gemaakt.
- Nieuwe RvT-leden volgen een introductieprogramma.

Tryater onderschrijft de Fair Practice Code (FPC) en past deze zo consequent en verstandig mogelijk toe.

De FPC is relatief nieuw maar de principes niet. Goed werkgeverschap is een onderwerp dat al jaren onze aandacht heeft en waar we jaarlijks over rapporteren. De zaken die we in de bijlage bij het beleidsplan met betrekking tot de toepassing van de drie Codes benoemd hebben waren geen van allen nieuw beleid. De belangrijkste daarvan zijn:

- Tryater werkt met de cao theater en dans. Deze komt tot stand in een samenspel tussen de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK) en de Kunstenbond. In dat proces wordt Tryater (en de andere NAPK-leden) formeel en informeel geraadpleegd.
- Binnen de wettelijke kaders bepaalt de betreffende medewerker zelf of hij/zij in loondienst zal werken of als opdrachtnemer.
- Om bij Tryater een gelijk speelveld tussen opdrachtnemers en werknemers te creëren worden bij het vaststellen van de hoogte van het honorarium van een opdrachtnemer de bruto-bruto loonkosten van een vergelijkbare werknemer in loondienst als uitgangspunt genomen (inclusief alle op de loondienst van toepassing zijnde werkgeverslasten, premies e.d.). Het is daardoor voor Tryater niet 'goedkoper' om met opdrachtnemers te werken. De 'omrekenfactor' die uit het bovenstaande komt is hoger dan de in de cao genoemde factor (tussen de 1,55 en 1,65 bij Tryater, 1,4 in de cao).
- Wanneer de hierboven beschreven gelijkstelling niet mogelijk is (bijvoorbeeld omdat een schrijf- of ontwerpopdracht niet objectief in een hoeveelheid uren is uit te drukken) wordt er waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande honorariumrichtlijnen of worden interne honorariumrichtlijnen gebruikt.
- Bij de beroepsgroepen waarvoor dat relevant is maakt een afspraak over auteursrechten altijd deel uit van de opdrachtovereenkomst.
- Tryater investeert in haar werknemers en opdrachtnemers door mogelijkheden voor scholing en ruimte voor ontwikkeling te bieden.
- Tryater voert een arbobeleid dat erop gericht is om een inspirerende, goede en veilige werkomgeving te bieden. Ook hierbij worden verschillen in mogelijkheden voor werknemers of opdrachtnemers (stagiairs en vrijwilligers) vermeden.
- Werknemers van Tryater houden een urenadministratie bij. Wanneer er overuren gemaakt worden, worden deze gecompenseerd met vrije uren in een periode dat het minder druk is. Wanneer dat (in uitzonderlijke gevallen) niet gaat worden overuren uitbetaald.
- Tryater ziet erop toe dat onderaannemers en/of coproductanten de Fair Practice Code toepassen. Waar dat niet het geval is gaat Tryater met de betreffende organisatie in gesprek. Daarbij kan voorkomen dat startende theatermakers bij het maken van een eigen productie (geheel of gedeeltelijk) afstand doen van een eerlijke beloning voor zichzelf om het geld dat zij daarmee 'besparen' in te zetten om de productie mogelijk te maken (waar deze anders niet tot stand zou kunnen komen). Tryater raadt dit af, maar ziet het niet op voorhand als reden om de samenwerking af te wijzen.

Tryater onderschrijft de Code Diversiteit & Inclusie. Hieronder een samenvatting van wat Tryater doet en/of wil gaan doen.

Het uitgangspunt hierbij is dat de diversiteit van de omgeving waarin Tryater functioneert (in eerste instantie Fryslân en vervolgens Noord-Nederland) zijn weerslag krijgt in het werk van Tryater en in de organisatie zelf. Waar je voorouders vandaan kwamen en/of in welke taal je bent opgevoed speelt hierbij een rol maar ook: gender, beperking, seksuele oriëntatie, religie, sociaaleconomische status, opleidingsniveau en leeftijd.

Tryater maakt theater voor een culturele minderheid in Nederland: mensen die Fries spreken. Het hele doen en laten van Tryater is daarop gericht en dit is en blijft de belangrijkste bijdrage die Tryater doet aan de diversiteit van het 'culturele landschap' van Nederland. Het Friese taalgebied is echter verre van homogeen en het staat niet op zichzelf. Mede daarom (maar ook om de voordelen van een diverse organisatie) wil Tryater een diverse en inclusieve organisatie zijn.

Sinds 2016 worden daarom steeds concretere stappen gezet om een meer diverse en meer inclusieve organisatie te worden:

- Er is een werkgroep Diversiteit en Inclusie gevormd;
- In vrijwel iedere gezelschapsvergadering (twee à drie keer per jaar) wordt met alle Tryater-medewerkers over diversiteit en inclusie gesproken;
- Medewerkers volgen bias trainingen;

- Jaarlijks organiseert Tryater colleges met inspirerende gastsprekers (o.a. over diversiteit en meertaligheid en over de bevolkingssamenstelling van Fryslân);
- Om diversiteit in het personeelsbestand te bevorderen wordt hier bij het opstellen en uitzetten van vacatures extra aandacht aan besteedt;
- Tryater maakt werk van de toegankelijkheid van de voorstellingen voor mensen met een beperking (o.a. door de inzet van doven- en blindentolken), dit geldt ook voor het gebouw;
- Diversiteit en inclusie zijn vaste onderwerpen geworden in de RvT-vergaderingen en;
- Er wordt over gerapporteerd in het bestuursverslag.

Tryater heeft actiepunten opgesteld die jaarlijks worden geëvalueerd. Deze actiepunten vormen nog geen toereikend plan van aanpak. De vier P's komen niet allemaal goed aan bod en de sterke- en verbeterpunten zijn nog niet goed genoeg benoemd. *In 2020 stelt de werkgroep Diversiteit en Inclusie een plan van aanpak op waarbij de vijf stappen en de vier P's de leidraad vormen.*

Met betrekking tot beperking, sociaaleconomische status en meertaligheid is de omgeving van Tryater bekend. Er is contact met verschillende organisaties en er worden concrete activiteiten georganiseerd (publiekswerk-activiteiten en zaken die de toegankelijkheid vergroten voor mensen met een lichamelijke beperking). *Voor deze groepen wordt dit werk voortgezet, voor nieuwe groepen wordt dit in de nieuwe beleidsperiode geïnitieerd.*

De voorstellingen van Tryater reflecteren op de maatschappelijke werkelijkheid van de omgeving van Tryater. Het artistieke uitgangspunt van meerstemmigheid zorgt ervoor dat diversiteit en inclusie een expliciet onderwerp zijn in de Tryater-voorstellingen. Ook betekent het dat er divers gecast gaat worden.

Financieel

Exploitatieresultaat

Tryater sluit 2019 af met een negatief resultaat van €45.747,-. Dit negatieve resultaat is een direct gevolg van het werken met de bestemmingsreserve die eind 2018 is gevormd om de invoering van nieuw (d.w.z. tot dan toe niet begroot) beleid in 2019 en 2020 mogelijk te maken. Het nieuwe beleid zorgt voor een 'kostenoverschrijding' met als gevolg een negatief resultaat dat 'gedekt' wordt met een onttrekking aan de bestemmingsreserve.

Het nieuwe beleid betrof in 2019:

- Het (gedeeltelijk en op freelancebasis) aanstellen van een nieuw artistiek team dat samen met de zakelijk directeur het beleidsplan voor de periode 2021-2024 heeft opgesteld en het seizoen 20/21 voorbereid. Dit team bestaat uit: toekomstig artistiek directeur Tatiana Pratley, toekomstig artistiek leider jeugdtheater Karlijn Kistemaker en dramaturg Nina Thunnissen;
- Het intensiveren van publiekswerk onder de nieuwe naam: *Tryater Rûnom (Tryater Rendom)*;
- Het aanstellen van een verkoopmedewerkster jeugdtheater: Nienke Rullmann;
- Het doen van een experiment bij het voortgezet onderwijs met spelen in de klas bij het project *Skûmbek*;
- Een extra coproductie (met keramiekmuseum Princessehof) voor de 4+ leeftijdsgroep *Duik in het diepe: het échte verhaal van Kapitein Pearl*.

De Covid19 uitbraak zal zonder twijfel grote gevolgen hebben voor het financiële resultaat van 2020. Aan de inkomstenkant vallen grote delen van de publieksinkomsten weg en blijven ook overige inkomsten (uit b.v. de verhuur van het gebouw of de horeca bij voorstellingen) niet ongemoeid. Deze klappen zijn slechts deels op te vangen door te bezuinigen (op materiële lasten) en door gebruik te maken van de geboden steunmogelijkheden.

Financiële positie

Het eigen vermogen van Tryater daalt (met het bedrag van het negatieve resultaat) van €437.849,- eind 2018 naar €392.102,- eind 2019.

Het eigen vermogen van Tryater dient ter dekking van verschillende financiële risico's die Tryater in haar bedrijfsvoering loopt. Van deze risico's wordt een inschatting gemaakt die wordt uitgedrukt in een geldbedrag dat wordt afgewogen ten opzichte van het eigen vermogen. Tryater beschouwt het eigen vermogen (vanuit dat perspectief) op dit moment als toereikend.

Het eigen vermogen bestond eind 2018 uit de algemene reserve, het bestemmingsfonds OCW 2017-2020 en de bestemmingsreserve invoering nieuw beleid 2019 en 2020. Omdat de verplichting om een bestemmingsfonds OCW 2017-2020 aan te houden is komen te vervallen wordt dit saldo toegevoegd aan de algemene reserve.

Om nieuw beleid in de aanloop naar de nieuwe kunstenplanperiode (2021-2024) te bekostigen, is eind 2018 de bestemmingsreserve invoering nieuw beleid 2019 en 2020 gevormd. Conform de functie van deze bestemmingsreserve wordt in 2019 de helft van deze reserve toegevoegd aan de algemene reserve.

Het eigen vermogen bedraagt per 31-12-2019:

	€392.102,-
• Algemene reserve á:	€332.102,-
• Bestemmingsreserve invoering nieuw beleid á:	€60.000,-

Zoals hierboven beschreven, voorzien wij in 2020 een negatief resultaat. De precieze omvang daarvan is nog ongewis maar in het beeld dat zich begint af te tekenen lijkt het eigen vermogen toereikend om een directe bedreiging van de continuïteit te voorkomen.

Raad van Toezicht en Directie

Op 1 januari 2019 bestond de Raad van Toezicht uit:

• Naam	(rol, datum aantreden, datum aftreden)
• Fred Veenstra	(voorzitter, 13-3-2017, 13-3-2021 ¹),
• Relinde Vos	(secretaris, 29-9-2014, 29-9-2022 ²),
• Klaas van den Berg	(lid, 29-9-2014, 29-9-2022 ²),
• Rachel Feuchtwang	(lid, 29-9-2014, 29-9-2022 ²) en
• Klaas Lourens	(lid, 23-9-2009, 23-9-2021 ²).
• Paulo Martina	(lid, 7-11-2018, 2-7-2019).

De Raad van Toezicht kwam in 2019 vier keer bijeen (op: 18 maart, 1 juli, 23 september en 18 november). Voorafgaand aan de vergadering op 18 november 2019 heeft de Raad van Toezicht haar eigen functioneren grondig geëvalueerd, in overeenstemming met principe 8 van de Governance Code Cultuur. De resultaten van die zelfevaluatie zijn/worden toegepast in het verdere functioneren van de Raad van Toezicht.

Per 2 juli 2019 trad Paulo Martina af. Een nieuwe, uitdagende functie in een ander deel van het land bleek voor hem niet te combineren met zijn lidmaatschap van de Raad van Toezicht van Tryater. Tryater wenst Paulo veel succes en geluk in deze nieuwe functie.

Van de Raad van Toezicht ontvangen enkele leden een maandelijkse vrijwilligersvergoeding à €125,- (andere leden zagen hiervan af).

Het bestuur van Tryater bestaat uit directeuren Ira Judkovskaja (sinds 1-11-2007 artistiek directeur en sinds 29-9-2014 artistiek directeur-bestuurder) en Valentijn Fit (sinds 1-1-2016 zakelijk directeur-bestuurder).

2019 startte met een sollicitatieprocedure voor een nieuwe artistiek directeur (eind 2018 maakte Ira Judkovskaja bekend medio 2020 te stoppen als artistiek directeur). Eind januari werd Tatiana Pratley door de Raad van Toezicht aangewezen als de beoogde nieuwe artistiek directeur-bestuurder. In 2019 werkte zij, naast haar werk als regisseur van o.a. *Parttime Paradise* en *Karlsson fan it dak*, aan de 'invulling' van seizoen 20/21 en samen met de zakelijk directeur aan het beleidsplan voor de periode 2021-2024. Na de zomervakantie van 2020 zal zij formeel als artistiek directeur-bestuurder aangesteld worden.

Aangaande de Wet normering topinkomens moet de directie van Tryater melden dat de bezoldigingen bij Tryater ruim binnen de norm blijven. Een specificatie hiervan is te vinden in de jaarrekening.

¹ Herkiesbaar voor een periode van vier jaren.

² Niet herkiesbaar.